

Opleiding SCAN: Analyse van schriftelijke verklaringen

Basicursus: 8 - 10 oktober 2018

Het Centre for Policing and Security organiseert sinds meer dan 15 jaar samen met de Amerikaanse psycholoog, criminoloog (BA) en polygrafist **Avinoam SAPIR** de **basicursus SCAN**¹ (Scientific Content Analysis). Hij doceert deze opleiding al sinds 1984 in de politieacademies van vooral Engelstalige landen zoals de VS, Canada en Australië.

Dit jaar zal er geen **2-daagse vervolgopleiding** (waarbij enkel de personen toegelaten worden die de basicursus in het verleden reeds volgden) plaatsvinden. Deze vervolgopleiding wordt maar om de twee jaar ingericht.

WAAR?

PIVO - Provinciaal Instituut voor Vorming en Opleiding

Poverstraat 75 - 1731 Asse

Met de bus

Vanuit Brussel-Noord rijden er bussen:

- 243 via Wemmel naar Zellik. Deze stopt aan de ingang van het PIVO (halte kazerne).
- 213 Brussel via Asse-Ternat-Teralfene-Aalst met stopplaats aan Zellik station. De stopplaats ligt 500 meter van het PIVO.
- 214 Brussel via Asse naar Aalst met stopplaats aan Zellik station. De halte ligt 500 meter van het PIVO. Vanuit Dilbeek rijdt bus 820 via Jette-Vilvoorde-Zaventem naar Zellik, die stopt aan de ingang van het PIVO (halte kazerne).

Met de trein

Vanuit Brussel-Noord neem je de stoptrein richting Dendermonde en stap je af in het station Zellik. Het station ligt op 500 meter van het PIVO. Vanaf het station volg je rechts de hoofdweg. Het PIVO ligt achter de bocht.

De uurregeling van deze verbinding kan je raadplegen op de website van de NMBS: www.nmbs.be of op de dienstregeling die de NMBS verspreidt of bij alle Belgische treinstations.

Met de wagen

Neem afrit 10 op de ring rond Brussel (R0). Volg de N9 richting Asse. Na ongeveer 700 meter neem je de eerste afrit rechts richting Relegem. Boven op de brug ga je naar rechts en volg de hoofdweg die een scherpe bocht naar links maakt. Dit is de Relegemsestraat (die aan de ingang van het PIVO overgaat in de Poverstraat). Volg deze 200 meter, sla dan links in en volg de wegwijzers "PIVO".

WAT IS SCAN?

Essentieel voor een goede SCAN is het bekomen van de 'pure versie', waarbij de betrokkene, aan de hand van *één open vraag*, wordt uitgenodigd zelf zijn verklaring over een incident waarbij hij zelf aanwezig was te (laten) noteren, zonder enige tussenkomst of sturing van de rechercheur. Pas nadien, om eventueel ontbrekende informatie te bekomen, mogen enkel *open vragen* gesteld worden die geen enkele sturing of beïnvloeding mogen tonen. Klassieke verhoren zijn niet zelden beïnvloed door de visie van de onderzoeker, die op basis van de politionele, technische en tactische vaststellingen suggestieve vragen zal stellen. De SCAN sluit dit nadeel van klassieke verhoren uit, en is daarom een zeer **zuivere verhoormethode**.

Die aldus bekomen tekst kan vervolgens geanalyseerd worden aan de hand van criteria². Een analyse van een verklaring kan men vergelijken met het onderzoek ter plaatse bij een moordzaak. Een ongetrainde politieman kan op een plaats delict (PD) rondwandelen en absoluut niets zien wat van waarde kan zijn voor het onderzoek. Een rechercheur die getraind is in het systematisch doorlopen en doorzoeken van diezelfde PD zal een schat aan informatie aantreffen. Uit de praktijk blijkt dat verhoorders die een cursus SCAN volgden, in een verklaring méér elementen voor de waarheidsvinding zien dan 'niet SCAN-getrainde' verhoorders.

¹ Voor een uitvoerige beschrijving van de methode zie: *Cahiers Politiestudies nr. 7, Politeia, blz. 105-156.*

² Zeven ervan werden wetenschappelijk onderzocht en bleken valide in het kader van SVA/CBCA en/of Reality Monitoring. Vijf andere maakten het voorwerp uit van wetenschappelijke onderzoeken naar verbale leugendetectie en bleken eveneens valide. Vier criteria werden nog niet wetenschappelijk onderzocht.

TOEPASSINGEN

Een goed verhoorder vraagt zich bij elk verhoor af of de verhoorde de waarheid spreekt, misleidt of zich gewoon vergist. Hij beschikt niet altijd over externe controlepunten en laat zich daarom heel dikwijls leiden door zijn 'buikgevoel', een ander woord voor verhoorervaring. **Een verhoorder die geen signalen van misleiding kent en niet voortdurend alert is voor misleiding, is naïef en niet goed bezig.** Een SCAN kan dit aanvoelen op wetenschappelijk aanvaardbare manier ondersteunen en leiden tot minder verkeerde inschattingen en meer gerichte vraagstellingen met meer onderzoekshandelingen voor de waarheidsvinding tot gevolg.

De SCAN kan een meerwaarde bieden in volgende gevallen:

- in onderzoeken waarbij een groot aantal verdachten en/of getuigen gelijktijdig moeten verhoord worden;
- wanneer wegens tijdsgebrek (b.v. bij interventiepolitie) geen traditioneel verhoor kan afgenomen worden;
- de SCAN laat toe om uit een traditionele verklaring informatie te halen die er niet meteen in onderkend wordt,
- bijvoorbeeld hiaten in het tijdsgebruik bij alibicontroles. In die omstandigheden kan SCAN een meerwaarde bieden in **alle soorten van onderzoeken**;
- afscheidsbrieven bij zelfmoord;
- het inschatten van de waarheidsgetrouwheid van diverse aangiftes, vooral zedenmisdriven;
- door te trainen in de SCAN-criteria kunnen onderzoekers van 'onbewust bekwaam (buikgevoel)', 'bewust bekwaam' worden in het detecteren van misleiding;
- in het algemeen is de SCAN ideaal als voorbereiding op een traditioneel verhoor.

Het resultaat van een SCAN-analyse geeft de kritische punten in een verklaring weer, die verder bevraagd of onderzocht moeten worden. De SCAN wordt in de Belgische politiescholen niet als doel op zich aangeleerd, maar wel als onderdeel van een ruimere verhoorstrategie, als één van de instrumenten in het arsenaal van een onderzoeker, om zo veel mogelijk informatie uit een persoon los te krijgen.

PRAKTISCHE INLICHTINGEN

Het aantal deelnemers is beperkt.

De kostprijs voor de **3-daagse basiscursus** bedraagt **450 € p.p.** Het studieboek, de middagmalen en de koffiepauzes zijn inbegrepen. Het inschrijvingsgeld dient voor aanvang van de cursus betaald te zijn op basis van een factuur te ontvangen van het CPS.

Voor **Belgische politiemedewerkers** zal de cursus erkend worden als baremische opleiding.

Voor **Belgische magistraten, gerechtelijke stagiairs en het personeel van de griffies en de parketten**, wordt de tenlasteneming van het inschrijvingsgeld door het Instituut voor de Gerechtelijke Opleiding aangevraagd. *Voor hen die zich inschrijven doch niet effectief aanwezig zijn neemt het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding de eventuele kosten niet ten laste. Vervanging door een collega is evenwel toegestaan, die dan met vermelding van naam en functie tekent naast de naam van de vervangen collega.*

Ook **burgers uit de publieke en private sector (inspecteurs en fraude-onderzoekers)** kunnen aan deze opleiding deelnemen.

De cursus begint elke dag **stipt om 08.00 u en eindigt ten laatste om 16.30u.** **Inschrijven** kan enkel online via de website www.policingandsecurity.be. De inschrijving wordt aan alle deelnemers per e-mail bevestigd.

De SCAN-cursus is een doorgedreven training met veel oefeningen. De theoretische stukken worden op een professionele en

Inschrijven: online via de website uiterlijk tot 30/09/2018: www.policingandsecurity.be: <http://www.politiestudies.be/vrij.cfm?Id=401>

Centre for Policing and Security vzw, Nathalie Roegiers, Pacificatielaan 27, 9000 Gent

Tel: 09/223.24.11, gsm: 0476/20.29.40, email: sec@policingandsecurity.be

Ondernemingsnummer: BE 0449.873.429

Bankadres: BNP Paribas Fortis NV, Warandeberg 3, B-1000 Brussel

Rekeningnummer IBAN: BE09 0012 0873 2457, BIC: GEBABEBB

Consulteer regelmatig de webstek van het CPS voor informatie over alle andere activiteiten van het CPS: www.policingandsecurity.be.